

ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
2023 Yılı Birim İç Değerlendirme Raporu

1 - ÖZET

1.1-1. Özet

Bu rapor Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün kurumsal kalitesini artırmak amacıyla yaptığı çalışmalar, bu kapsamda sahip olduğu güçlü ve zayıf yönleri içermektedir. Raporun hazırlanma sürecinde içerikte verilen başlıklar ayrı ayrı ele alınmıştır. Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün kalite çalışmaları kapsamında en önemli eksiği olarak enstitü bünyesinde kadrolu öğretim elamanı ve özellikle kadrolu araştırma görevlilerinin olmayışı düşünülebilir. Bununla birlikte Enstitümüzün kalite politikası anlamında başarılı işler yaptığı ve gelişmeye açık olduğu ifade edilebilir. Bu yıl Enstitüsü bünyesine Temel Eğitim Ana Bilim Dalı Sınıf Eğitimi Bilim Dalı II. Öğretim Tezsiz Yüksek lisans programı dahil edilmiştir. Eğitim Bilimleri Enstitüsü yapmış olduğu çalışmalarla kalite güvencesini hedeflemekle birlikte iyileştirilmeye muhtaç alanlara da sahiptir. Bu alanlar raporda ayrıntılı olarak belirtilmiş olup, iyileştirmelerin kurumsal kaliteyi daha da artıracığına inanılmaktadır.

2 - KURUM HAKKINDA BİLGİLER

2.1- 1. Kurum Hakkında Bilgiler

Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü 26 Şubat 2010 Tarihli ve 27505 Sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 01.02.2010 tarihli ve 2010/103 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile 2010 yılında kurulmuştur. Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün misyonu, Erciyes Üniversitesinin üstlendiği genel misyon doğrultusunda, eğitim bilimlerinin çeşitli alanlarında lisansüstü öğrenim gören öğrencilerin mesleki ve akademik gelişmelerini etkili bir şekilde sürdürmelerini sağlamaktır. Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün vizyonu; ileri ve uluslararası düzeyde, ülkenin eğitimde rekabet gücünü arttıracak bilimsel araştırmaları destekleyen, küresel düzeyde faaliyet gösterecek etkili ve nitelikli araştırmacılar yetiştiren, üniversitelere öğretim üyesi yetiştiren, ilkel ve tutarlı olmasının yanı sıra demokratik, katılımcı, şeffaf, öğrenci merkezli eğitim ve yönetim anlayışıyla tanınan saygın bir kuruluş olmaktır. Lisansüstü programlara kaydolun öğrenciler deneyimli öğretim üyeleri danışmanlığında, kampüs içerisinde ve şehirde yer alan çok sayıda kütüphane imkanlarından yararlanarak özgün çalışmalar ortaya koymakta toplumun ve eğitimin sorunlarına çözüm önerileri getirmektedir. Enstitü bünyesinde yapılan araştırmalarla bir yandan bilim insanı yetiştirilirken diğer yandan yapılan yayımlarla ulusal ve küresel ölçekte bilime katkı sunulmaktadır. Tezsiz yüksek lisans programında aşgari öğrenim süresi 2 yarıyıl, azami öğrenim süresi ise 3 yarıyıldır. Tezli yüksek lisans programında aşgari öğrenim süresi 4 yarıyıl, azami öğrenim süresi ise 6 yarıyıldır. Doktora programı, bilimsel hazırlıkta geçen süre hariç, tezli yüksek lisans derecesi ile kabul edilenler için kayıt olduğu programa ilişkin derslerin verildiği dönemden başlamak üzere, her dönem için kayıt yaptıranı yaptırmadığına bakılmaksızın 8 yarıyıl olup azami tamamlama süresi 12 yarıyıl; lisans derecesi ile kabul edilenler için 10 yarıyıl olup azami tamamlama süresi 14 yarıyıldır. İletişim Bilgileri Adres : Erciyes Üniversitesi Nuri ve Zekiye Has Enstitüler Binası Zemin Kat 38039 Melikgazi, Kayseri Telefon : 0 352 4379339 Faks : 0 352 4379340 E-Posta : ebil@erciyes.edu.tr Öğrenci İşleri Birimi: 0 352 2076666 (Dahili: 47606)

2.2- 2. İletişim Bilgileri

Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü 26 Şubat 2010 Tarihli ve 27505 Sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 01.02.2010 tarihli ve 2010/103 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile kurulmuştur. 24.06.2010 tarih ve 021191 sayılı Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'nın yazılarıyla Sosyal Bilimler Enstitüsü ve Fen Bilimleri Enstitüsünden Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı, Temel Eğitim Ana Bilim Dalı, Karakter ve Değer Eğitimi Ana Bilim Dalı ve Yabancı Diller Eğitimi Anabilim Dalından öğrenim gören öğrencilerin öğretim iş ve işlemleri Enstitümüzde aktarılmıştır. Enstitümüz hâlihazırda toplam 626 öğrenci ile öğretimine devam etmektedir. Enstitümüz bünyesindeki toplam üç akademik ve altı idari çalışan ile faaliyetlerini etkin bir şekilde sürdürmektedir. Aşağıdaki tablolar mevcut personel ve görevlerini göstermektedir.

Tablo 2. Akademik Personel

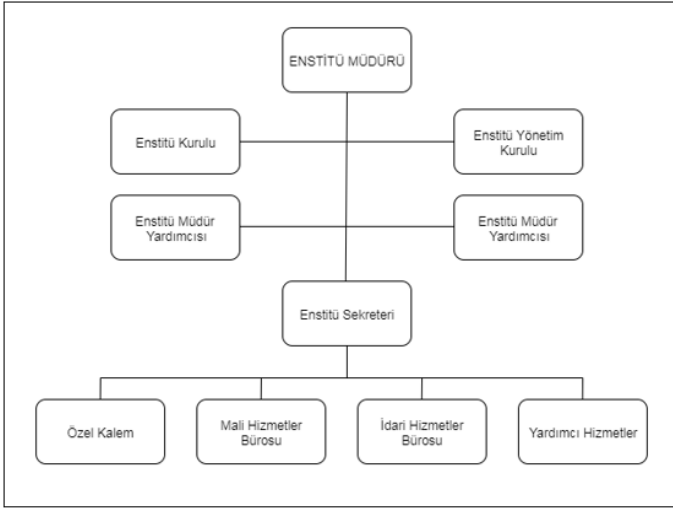
Ad/Soyad	Görevi
Prof. Dr. Hüseyin ARAK	Müdür
Doç. Dr. Erdem AKBAŞ	Müdür Yardımcısı
Dr. Öğrt. Üyesi Ufuk GİRGİN	Müdür Yardımcısı

Tablo 3. İdari Personel

Ad/Soyad	Görevi
Sami CAN	Enstitü Sekreteri
Şerife KURNAZ	Özel Kalem
Mehtap HAZIRCI	Yazı İşleri
Mehmet YUMUK	Muhasebe
Nuran UÇAN	Öğrenci İşleri
Nurullah Genç	Yardımcı Hizmetler

Aşağıda Enstitümüz personelinin kime karşı sorumlu olduğunu gösteren örgüt şeması verilmiştir.

Şekil 1. Örgüt Şeması

Enstitüye ait derslik, laboratuvar, kütüphane vs. gibi imkânlar olmadığından bunlar Eğitim Fakültesi tarafından karşılanmakta ve dersler bu fakültede işlenmektedir. Enstitü yönetsel açıdan gerekli oda, araç ve gereç bakımından yeterli bir altyapıya sahiptir.

2.3- 3. Tarihsel Gelişimi

Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün misyonu, Erciyes Üniversitesinin genel misyonu dâhilinde, Eğitim Bilimleri'nin çeşitli alanlarında lisansüstü öğrenim gören öğrencilerin mesleki ve akademik gelişmelerini etkili bir şekilde sürdürmelerini sağlamaktır. Enstitü vizyonu ise; ileri ve uluslararası düzeyde, ülkenin eğitimde rekabet gücünü arttıracak bilimsel araştırmaları destekleyen, küresel düzeyde faaliyet gösterecek etkili ve nitelikli araştırmacılar yetiştiren, üniversitelere öğretim üyesi yetiştiren, ilkel ve tutarlı olmasının yanı sıra demokratik, katılımcı, şeffaf, öğrenci merkezli eğitim ve yönetim anlayışıyla tanınan saygın bir kuruluş olmaktır.

2.4- 4. Misyonu, Vizyonu, Deęerleri ve Hedefleri

Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün misyonu, Erciyes Üniversitesinin genel misyonu dâhilinde, Eğitim Bilimleri'nin çeşitli alanlarında lisansüstü öğrenim gören öğrencilerin mesleki ve akademik gelişimlerini etkili bir şekilde sürdürmelerini sağlamaktır. Enstitü vizyonu ise; ileri ve uluslararası düzeyde, ülkenin eğitimde rekabet gücünü arttıracak bilimsel araştırmaları destekleyen, küresel düzeyde faaliyet gösterecek etkili ve nitelikli araştırmacılar yetiştiren, üniversitelere öğretim üyesi yetiştiren, ilkel ve tutarlı olmasının yanı sıra demokratik, katılımcı, şeffaf, öğrenci merkezli eğitim ve yönetim anlayışıyla tanınan saygın bir kuruluş olmaktır.

3 - A. LİDERLİK, YÖNETİŞİM VE KALİTE

3.1- A.1. Liderlik ve Kalite

Enstitümüzde, Eğitim Bilimleri, Yabancı Diller Eğitimi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi, Karakter ve Değer Eğitimi ve Temel Eğitim olmak üzere altı adet anabilim dalı bulunmaktadır. Anabilim dallarına bağlı olarak Eğitim Programları ve Öğretim, Eğitim Yönetimi, İngiliz Dili Eğitimi, Türkçe Eğitimi, Sosyal Bilimler Eğitimi, Matematik Eğitimi, Fen Bilgisi Eğitimi ve Karakter ve Değer Eğitimi ve Sınıf Eğitimi alanlarında Tezli Yüksek Lisans Programları; Türkçe Eğitimi, Sosyal Bilimler Eğitimi, Matematik Eğitimi, Fen Bilgisi Eğitimi ve Eğitim Programları ve Öğretim alanlarında doktora programları; Eğitim Yönetimi alanında ise Tezli Yüksek Lisans ve Tezli Yüksek Lisans II. Öğretim programları; Sınıf Eğitimi alanında ise Tezli Yüksek Lisans II. Öğretim programı mevcut olup, bu alanlara öğrenci alınmaktadır. Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde eğitim-öğretim hizmeti sunan anabilim dalları ile bunlar altında yer alan programlar aşağıdaki tabloda özet şekilde verilmiştir.

Tablo 4. Enstitü bünyesindeki mevcut programlar

ANABİLİM DALI	TEZLİ YÜKSEK LİSANS	TEZSİZ YÜKSEK LİSANS	DOKTORA	EĞİTİM DİLİ
EĞİTİM BİLİMLERİ	Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı Eğitim Yönetimi Bilim Dalı	Eğitim Yönetimi Bilim Dalı Eğitim Yönetimi Bilim Dalı (II. Öğretim)	Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı	Türkçe
MATEMATİK VE FEN BİLİMLERİ EĞİTİMİ	Matematik Eğitimi Bilim Dalı Fen Bilgisi Eğitimi Bilim Dalı		Matematik Eğitimi Bilim Dalı Fen Bilgisi Eğitimi Bilim Dalı	Türkçe
TÜRKÇE ve SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ	Sosyal Bilimler Eğitimi Bilim Dalı Türkçe Eğitimi Bilim Dalı		Sosyal Bilimler Eğitimi Bilim Dalı Türkçe Eğitimi Bilim Dalı	Türkçe
YABANCI DİLLER EĞİTİMİ	İngiliz Dili Eğitimi Bilim Dalı			İngilizce
TEMEL EĞİTİM	Sınıf Eğitimi	Sınıf Eğitimi (II. Öğretim)		Türkçe
KARAKTER VE DEĞER EĞİTİMİ	Karakter ve Değer Eğitimi Bilim Dalı			Türkçe

Enstitümüz 2010 yılından beri eğitim fakültesi mezunları ile öğretmenlik formasyonu almış olanlara alan eğitimi ve eğitim bilimleri alanında uzmanlaşma sağlayacak inkınlar sunmaktadır. Yüksek lisans ve doktora düzeyinde hazırlanan tezler ve yapılan bilimsel yayımlarla ilgili alanlarda faaliyet gösteren öğretmen, akademisyen ve eğitim yöneticilerine ufuk açıcı fikirler vermekte, yol göstermektedir.

3.2- A.2. Misyon ve Stratejik Amaçlar

Birim Kalite Komisyonu oluşturulmuştur. Komisyonunda Enstitü Müdür Yardımcıları ve Enstitü Sekreteri bulunmakta olup, Müdür Yardımcılarından birisi Komisyona başkanlık yapmaktadır. Enstitümüz bünyesinde oluşturulan Birim Kalite Komisyonu ile ilgili bilgiler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Prof. Dr. Hüseyin ARAK	Müdür Birim Yöneticisi	arak@erciyes.edu.tr
Dr. Öğr. Üyesi Ufuk GİRGİN	Başkan	ufukgirgin@erciyes.edu.tr
Sami CAN	Üye	samican@erciyes.edu.tr
Nuran UÇAN	Üye	nurane@erciyes.edu.tr

3.3- A.3. Yönetim Sistemleri

Birimimizdeki yönetim modeli ilgili mevzuata göre oluşturulmuştur. Enstitü Müdür yardımcılarının görev taksimatı yapılmıştır. Hiyerarşik olarak tüm işlemler aşağıdan yukarıya akacak şekilde ilerlemektedir. Eğitim-öğretim ve araştırmaya yönelik faaliyetler Enstitü Kurulu ve Enstitü Yönetim Kurulu marifetiyle, idari/destek süreçleri ise Enstitü İdaresi marifetiyle yürütülmektedir.

3.4- A.4. Paydaş Katılımı

Enstitünün kalite süreçlerini artırmak amacıyla iç ve dış paydaşlarla görüşmeler yapılmıştır. Birimde bir Birim Danışma Kurulu bulunmaktadır.

Üniversitemiz Senatosunun 15.12.2022 tarih ve 31 sayılı toplantısında kabul edilen ERCİYES ÜNİVERSİTESİ DANIŞMA KURULLARI YÖNERGESİNİN MADDE 4 – Birinci Fıkrasının (c) bendi gereğince Birim Danışma Kurulu: Dekan/Müdürün veya bulunmadığı durumlarda görevlendireceği yardımcısının başkanlığında, dekan/müdür yardımcıları, birim kalite güvence komisyonu başkanı, akademik birim öğrenci temsilcisi ve dekan/müdür teklifiyle ilgili birim kurulunun kararı ve Senatonun onaylayacağı kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının üst düzey yöneticileri ile mezunların temsil ettiği en az 5 (beş) dış paydaştan oluşur. Birim Danışma Kurulları, ilgili birimin adı ile birlikte anılırlar. Hükmü gereğince Enstitümüz Birim Danışma Kurulu Üyelerinin aşağıdaki şekilde belirlenmesine oybirliği ile karar verilmiştir....

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BİRİM DANIŞMA KURULU ÜYELERİ

UNVAN-ADI SOYADI	GÖREVİ	İLETİŞİM BİLGİLERİ
Prof. Dr. Hüseyin ARAK	Enstitü Müdürü	ERU. Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü
Doç. Dr. Erdem AKBAŞ	Enstitü Md. Yardımcısı	ERU. Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü
Dr. Öğr. Üyesi Ufuk GİRGİN	Enstitü Md. Yardımcısı	ERU. Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü
Uzm. Öğrt. Mehmet YAŞAR	Okul Müdürü	Nuh Mehmet Baldöktü Anadolu Lisesi
Erdem ÖRNEK	Genel Müdür	Erciyes Koleji
Anıl TOROS	MEM Temsilcisi	Kayseri İl Millî Eğitim Müdürlüğü ARGE38 Merkezi
Dr. Seyide EROĞLU	Mezunlar Temsilcisi	Nuh Mehmet Baldöktü Anadolu Lisesi Uzm. Öğrt.
Akife KURT	Dr. Öğrencisi	Eğ. Bil. Enstitüsü Türkçe Eğitimi Doktora Öğrencisi

Ayrıca Birim içi bir ödül komisyonu bulunmaktadır.

YÖNETİM KURULU KARARI TOPLANTI NO: 48

TOPLANTI TARİHİ: 14/11/2023

T.C.
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YÖNETİM KURULU KARARLARI

Enstitü Yönetim Kurulu, Enstitü Müdürü Prof. Dr. Hüseyin ARAK başkanlığında 14/11/2023 Salı günü saat:11.00'da toplanmış ve gündemdeki konuları görüşerek aşağıdaki kararları almıştır.

Karar No:02

Üniversitemiz Senatosunun 06/04/2023 tarih ve 17 sayılı toplantısında kabul edilen “Erciyes Üniversitesi Başarı Teşvik ve Ödül Yönergesi” nin madde 7-(1 ve 2) inci fıkrası gereğince, 3 (üç) yıllığına görevlendirilecek olan, Enstitümüz Birim Ödül Komisyonlarının aşağıdaki isimlerden oluşturulmasının **uygun olduğuna**,

Akademik Ödül Komisyonu

- 1) Dr. Öğr. Üyesi Ufuk GİRGİN (Enstitü Müdür Yardımcısı ve Komisyon Başkanı)
- 2) Prof. Dr. Remzi KILIÇ (Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Başkanı ve Komisyon Üyesi)
- 3) Prof. Dr. Danyal SOYBAŞ (Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Ana Bilim Dalı Başkanı ve Komisyon Üyesi)

İdari Ödül Komisyonu:

- 1) Dr. Öğr. Üyesi Ufuk GİRGİN (Enstitü Müdür Yardımcısı ve Komisyon Başkanı)
- 2) Doç. Dr. Erdem AKBAŞ (Enstitü Müdür Yardımcısı ve Komisyon Üyesi)
- 3) Sami CAN (Enstitü Sekreteri ve Komisyon Üyesi)

Öğrenci Ödül Komisyonu:

- 1) Dr. Öğr. Üyesi Ufuk GİRGİN (Enstitü Müdür Yardımcısı ve Komisyon Başkanı)
- 2) Nuran UÇAN (Enstitü Öğrenci İşleri Birim Şefi ve Komisyon Üyesi)
- 3) Ebru BİLEN (Enstitü İngiliz Dili Eğitimi Yüksek Lisans Öğrencisi ve Komisyon Üyesi)

3.5- A.5. Uluslararasılaşma

Geçtiğimiz yıl zarfında uluslararası öğrenci sayısında nispi bir artış gözlenmiş ve yabancı uyruklu öğrenci sayısı 9'a yükselmiştir.

4 - B. EĞİTİM VE ÖĞRETİM

4.1- B.1. Program Tasarımı, Değerlendirmesi ve Güncellenmesi

Birimde yürütülen programların tasarımını, öğretim programlarının amaçlarına ve öğrenme çıktılarına uygun olarak ilgili anabilim Dallarından yapmaktadır.

4.2- B.2. Programların Yürütülmesi (Öğrenci Merkezli Öğrenme, Öğretme ve Değerlendirme)

1. Tezli yüksek lisans programlarına başvuracak adayların lisans mezuniyet not ortalaması 100 tam puan üzerinden en az 50 veya 4 üzerinden en az 2.00 olmalıdır.
2. Doktora programlarına başvuracak adayların yüksek lisans mezunu olmaları ya da lisans diplomasıyla doktora programına başvuran adayların lisans mezuniyet not ortalaması 100 tam puan üzerinden en az 80 veya 4 üzerinden 3.00 olmalıdır.
3. Lisansüstü programlara başvuru için Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı (ALES) puanı en az 55, lisans diploması ile doktora programına başvuracaklar için ise en az 80 olmalıdır veya Yüksek Öğretim Kurulunca denkliği verilmiş sınavlardan (GRE/GMAT) eşdeğer puan almaları gerekir (Adayların geçerli bir ALES puanına sahip olmaları gerekir.)
4. Doktora programına başvuracak adayların YDS, e-YDS ve YÖKDİL sınavlarından birinden en az 55 almış olması ya da Üniversitelerarası Kurulca kabul edilen bir başka sınavdan bu puana denk bir puan alması gerekir. YDS, e-YDS ve YÖKDİL dışındaki sınav puanlarının son iki yıl içerisinde alınmış olması gerekir.
5. YDS, e-YDS ve YÖKDİL sınav sonuçlarının geçerlilik süresi 5 (beş) yıldır.
6. Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı (ALES) sınav sonuçlarının geçerlilik süresi 5 (beş) yıldır.
7. Tezli yüksek lisans programlarına başvuran, ancak yabancı dil belgesi bulunmayan adaylar, yabancı dil puanı katkı payından yararlanamazlar.

4.3- B.3. Öğrenme Kaynakları ve Akademik Destek Hizmetleri

Birimde öğrencilerin öğrenim süresince programların amaçları ve öğrenme çıktılarına ulaşmalarını sağlanmasında, bu süreçte aktif öğrenme strateji ve yöntemleri içeren uygulamaların yürütülmesi, ölçme ve değerlendirme süreçlerinde öğrenci merkezli ve yeterlilik temelli bir yaklaşımın benimsenmesi ilgili Anabilim Dallarından yürütülmektedir.

4.4- B.4. Öğretim Kadrosu

Birimin kadrolu öğretim elemanı bulunmaktadır.

1 - [Ödül Komisyonu](#)

5 - C. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME

5.1- C.1. Araştırma Süreçlerinin Yönetimi ve Araştırma Kaynakları

Birimde stratejik planı çerçevesinde belirlenen akademik öncelikleriyle uyumlu, değer üretebilen ve toplumsal faydaya dönüştürülebilen araştırma ve geliştirme faaliyetleri yürütmektedir. Bu kapsamda lisansüstü eğitim tezleri hazırlanmaktadır.

5.2- C.2. Araştırma Yetkinliği, İş Birlikleri ve Destekler

Birimde araştırmacıların bilimsel araştırma yetkinliğini sürdürmek ve iyileştirmek için planlamalar yapılmaktadır.

5.3- C.3. Araştırma Performansı

Birim, araştırma faaliyetlerini verilere dayalı ve periyodik olarak güncelleme ve sonuçlarını yayımlama hususunda planlamalar yapmaktadır.

6 - D. TOPLUMSAL KATKI

6.1- D.1. Toplumsal Katkı Süreçlerinin Yönetimi ve Toplumsal Katkı Kaynakları

Birimde toplumsal katkı faaliyetleri için uygun fiziki altyapı ve mali kaynaklar bulunmamaktadır.

6.2- D.2. Toplumsal Katkı Performansı

Birimde toplumsal katkı faaliyetleri için uygun fiziki altyapı ve mali kaynaklar bulunmamaktadır.

7 - SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

7.1-1. Sonuç

Eğitim Bilimleri Enstitüsünde kurum kültürü çalışmalarını kapsamında kurumsal iletişimi güçlendirmeye yönelik etkinlikler önemsenmekte, iş akış ve yükleri düzenlenmektedir. Enstitümüz eğitim öğretim faaliyetleri anlamında çalışmalarını eksiksiz yürütmeye çalışırken; elbette iyileştirilmeye muhtaç yönleri de bünyesinde barındırmaktadır. Mezun öğrencilerle iletişim anlamında kurumsal bir platformun oluşması, öğrenci geri bildirimlerinin alınması Enstitüde iyileştirilmesi gereken önemli bir noktadır.